загальнодержавні закони та має значні бюджетно-фінансові повноваження, і автономні області, які мають право встановлювати й корегувати муніципальні кордони, створювати нові муніципалітети та об'єднувати їх. На практиці багато функцій, закріплених за регіональними урядами, виконуються нині спільно з органами місцевого самоврядування.

До прийняття Конституції 1978 р. в Іспанії діяла французька модель. Федеральні міністерства діяли в містах через громадських губернаторів та представників у місцевій адміністрації. Процеси демократизації в Іспанії також супроводжувалися децентралізацією і запровадженням самоврядування на регіональному й місцевому рівнях. За формою державного устрою внаслідок «федералістичної» традиції права Іспанія є де-юре унітарною державою, проте де-факто визнана «регіоналістською державою» або державою «квазіфедералістичною». Нова система розподілила владу між центральним, регіональним і місцевим рівнями. Конституція Іспанії передбачає трирівневу систему територіально-адміністративного поділу країни з новими владними органами на другому рівні. Відтоді уряд наділений повноваженнями організації муніципалітетів, провінцій та автономних областей. На місцевому рівні самоврядування функціонує через низку виборних органів влади і спеціальних міжмуніципальних та субмуніципальних одиниць.

Цікавим є факт, що іберійська модель частково була впроваджена і в Україні. Практика самоврядування у місті зі спеціальним статусом Києва – це практика поєднання змішаної горизонтальної (французької) та іберійської моделей. Тут голова місцевої ради, що обиралася прямим голосуванням населення міської громади, згодом отримувала статус голови державної адміністрації, як алькальди в іберійській моделі вона одночасно поставала і як посадова особа місцевого самоврядування, і як посадова особа держави.

Європейська Хартія місцевого самоврядування та українське законодавство про місцеве самоврядування визначають, що усі органи місцевого самоврядування (територіальних громад міст, сіл та селищ) мають рівний статус, однаковий обсяг повноважень та можуть самостійно виконувати усі повноваження, визначені для них законом. Одночасно абзац 2 статті 142 Конституції України проголошує: «Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби».

1. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС): Навчально-практичний посібник / За заг. редакцією Толкованова В. В., Журавля Т. В. – Київ. –2016. – 154 с.

Надія ЛЕБЄДЄВА
аспірантка кафедри публічного управління та адміністрування МАУП, м. Київ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КРАЇНАХ ЄС

Проблемам публічного управління та публічної служби в країнах ЄС присвячено багато наукових робіт як закордонних фахівців, так і українських науковців. Так, Л. Л. Прокопенко та І. А. Шабатіна проаналізували модель публічної служби в країнах ЄС та визначили сутність поняття «модель державної служби» разом із її основними характеристиками [2].

Спробою комплексного дослідження проблематики публічної служби, що включає інститути державної служби та служби в органах місцевого самоврядування є видання українських науковців «Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України» [3]. У згаданій роботі розглядаються теоретичні питання щодо поняття публічної служби, її видів, принципів та практичні аспекти реформування публічної служби в Україні, зокрема проблеми чіткого розмежування політичних та службових посад, організації управління системою державної служби, вступу на службу, службової кар'єри, припинення служби тощо. Важливою частиною видання є також вибірка перекладених на українську мову законів зарубіжних країн про публічну службу та Рекомендації Ради Європи. Видання здійснено за сприяння Координатора проектів ОБСЄ в Україні та за фінансової підтримки Уряду ФРН.

У світлі досвіду для України О. Ласийчук розглядає деякі особливості публічної служби в країнах Європейського Союзу [1].

Кандидат економічних наук, доцент М. К. Хім та його колега О. І. Білик описали публічне управління професійним розвитком державних службовців в країнах Європейського Союзу [5].

Як зазначає доктор наук з державного управління, доцент, професорка О. М. Руденко, «побудова ефективної демократичної держави передбачає визначення основних пріоритетів державної політики. Питання оптимальної організації державної політики є особливо актуальним в даний момент в умовах безпрецедентного розвитку міждержавної інтеграції. Оптимально організована влада – це питання як внутрішньої політики, так і зовнішньої, адже тільки при дієвій організації державного управління держава здатна адаптуватися до умов, що безперервно змінюються. Для України протягом її історії питання основного зовнішньо політичного курсу завжди стояло доволі гостро через територіальне розміщення на перехресті Європи та Азії. Тому курс на європейську інтеграцію є важливим кроком для України на шляху

побудови сильної та незалежної держави, де потрібно розуміти основні принципи розвитку європейської спільноти» [4, с. 3].

Цікавим дослідженням є наукова розвідка Сільвії Арчмен та Кастилио Іглессіаса «Електронний уряд, як сила, що сприяє інноваціям та ефективності державного управління» [6].

За твердженням згаданих науковців, державне управління має прийняти новий, ринково-орієнтований підхід до надання державних послуг, що «зводить до мінімуму бюрократію та зменшує адміністративне навантаження на громадян та підприємства, тим самим підвищуючи їх задоволення та ефективність функцій державного управління» [6, с. 30]. Сільвія Арчмен та Кастилио Іглессіас надали всебічний огляд ролі, яку електронний уряд відіграє у справі інновацій та ефективності, забезпечуючи більш сучасне, ефективне та якісне державне управління, одночасно відображаючи деякі аспекти, що стосуються поточної ситуації в Європі. В Україні також маємо процес вдосконалення електронного урядування, що являє собою застосування позитивного досвіду країн Європейського Союзу.

На мій погляд, щодо українських реалій актуальним є дослідження лектора з державного управління Університету Лімерік з Ірландії Тоні Верхейдзена та дослідниці Центру Європейських наук Університету Лімерік Антуанети Дімітрової «Приватні інтереси та державне управління: досвід Центральної та Східної Європи». Науковці зосередили свою увагу на такому явищі, як «корупція». Вони надали рекомендації, відштовхуючись від питання: «Якщо корупція дійсно зростає, то яка задіяна практика, причини, що стоять за ними, і які заходи можуть бути вжиті для вирішення цієї проблеми?» [7, с. 197]. Науковці зіставили загальні критерії державного управління та конкретні вимоги, що пред'являються до адміністрацій країн Центральної та Східної Європи, які стикаються зі зміною попередньої системи. Виходячи з особливостей адміністрування держав Східної Європи за попередніми режимами (авторитарний або тоталітарний), науковцями було окреслено деякі причини корупції, які знайдено у минулому, а також деякі особливості сучасного періоду демократичного переходу, що на думку автора даних тез є актуальним для сучасного стану корупції в Україні.

Тоні Верхайєн і Антуанета Дімітрова запропонували деякі заходи, які необхідно вжити. Це, перш за все, пропозиції щодо політичної стратегії. Корупцію у центральних і східноєвропейських адміністраціях не можна вирішувати лише дисциплінарними заходами. «Корупцію важко довести, хоча медіа хотіли б, щоб ми вірили інакше. Розглядаючи аналіз можливих причин поширення корупції в центральних та східноєвропейських адміністраціях, існують чотири основні напрямки дій, які політики можуть вжити для підвищення етичних стандартів в адміністрації. В ідеалі ці чотири напрямки дій слід проводити одночасно і зробити так, щоб вони стали частиною інтегрованої стратегії» [7, с. 213]. «Звинувачення лише

збільшить вже існуюче відчуження між політиками та державними службовцями, з одного боку, і громадськість, з іншого, може забезпечити вирішення етичних криз в адміністрації. Державні службовці на найвищому рівні повинні активно підтримувати зусилля, спрямовані на боротьбу з корупцією, і послідовно готувати нових людей з повагою до етичних правил адміністрації» [7, с. 214]. Заходи, що запропонували науковці Університету з Ірландії, є такими: зміна відношення політиків і держслужбовців, новий код етики роботодавців, покращення умов працевлаштування та реструктуризація політико-адміністративних відношень [7, с. 214 – 215]. Отже, щодо українських реалій, такі чотири пункти можуть стати дієвими рекомендаціями до усунення даного негативного явища.

Список використаних джерел

1. Ласійчук О. Деякі особливості публічної служби в країнах Європейського Союзу: досвід для України // Науковий вісник «Демократичне врядування». – 2009. – Вип.3. – Режим доступу: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik3/fail/+Lasijchuk.pdf.

2. Прокопенко Л. Л., Шабатіна І. А. Публічна служба в країнах ЄС // Зб. Наук праць ДРІДУ НАДУ. – 2009. – січень. – Режим доступу: http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-01/ProkopenkoStat.pdf.

3. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції дляУкраїни/ За заг. ред. Тимощука В. П., Школика А. М. – К. : Конус Ю, 2007. – 735 с.

4. Руденко О. М. Державне управління та державна служба в країнах ЄС в контексті європейської інтеграції України : навч.-метод. матеріали / О. М. Руденко ; упоряд. І. В. Поліщук.– К. : НАДУ, 2013. – 68 с.

5. Хім М. К., Білик О. І. Публічне управління професійним розвитком державних службовців в країнах ЄС // Державне управління: удосконалення та розвиток. – Режим доступу: http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1152.

6. Archmann S., Iglesias C. (2010) «e-Government – a driving force for innovation and efficiency in Public Administration». – Access mode:: http://aei.pitt.edu/14694/1/20100519110452_Eipascope_2010_1eGovernment.pdf. – (Accessed: 29 April 2019).

7. Verheijen T., Dimitrova A. (2013) «Private interests and public administration: the Central and East European experience». – Access mode: https://www.researchgat.net. – (Accessed: 29 April 2019).